

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний технічний університет
Кафедра соціології

Соціологічна асоціація України
Дніпропетровське обласне відділення

Петриківська селища рада

Збірка статей і тез доповідей
за матеріалами

ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

«РОЗВИТОК ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ НАУК: ПРОБЛЕМИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ»

(м. Кам'янське, смт. Петриківка
9-10 червня 2022 р.)

Кам'янське
2022

УДК 009(08)

ББК 6/я431

З

Збірка статей і тез доповідей за матеріалами ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та перспективи» (м. Кам'янське, смт. Петриківка 9-10 червня 2022 р.) / відп. за випуск, професор К.Ю. Богомаз. Кам'янське : ДДТУ, 2022. 369 с.

У збірнику представлено матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та перспективи».

Матеріали подано у авторській редакції. Оргкомітет не завжди поділяє думки учасників (авторів). Повну відповідальність за достовірність, оригінальність, відповідність діючому законодавству та коректність поданих матеріалів несуть автори.

Матеріали призначено для користування широким колом зацікавлених осіб: науковцями, викладачами закладів освіти, працівниками органів державної влади і місцевого самоврядування, підприємцями, здобувачами вищої освіти тощо.

Для всіх, хто цікавиться сучасними проблемами соціогуманітарних наук.

Усі права захищені.

При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерело є обов'язковим.

УДК 009(08)

ББК 6/я431

© Автори публікацій, 2021

© Кафедра соціології Дніпровського державного технічного університету, 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ №1. СОЦІОЛОГІЯ

БОЙКО В.В.

Концептуалізація феномену «історична пам'ять»13

КОМИХ Н.Г.

Особливості викладання дисципліни «Соціологія» у закладі зі спеціальними умовами навчання (кейс Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ).....15

LEVCHUK K.O., SHESTOPALOV O.I.

Dependence on the development of Ukrainian enterprises and maintaining the health of its staff.....18

МАЧУЛІНА І.І., ЛОТОЦЬКИЙ М.Є.

Толерантність до корупції як соціальна проблема.....21

МАЧУЛІНА І.І., КРАСОВИЦЬКА О.В.

Показники вимірювання якості вищої освіти в умовах дистанційного навчання.....24

НІКОЛЕНКО В.В.

Сократ та його ідеї про сутність людини та держави.....27

РЕДЬКІНА Г.М., КОРДАБНЬОВА В.В.

Наукове та соціальне значення донорства крові та органів.....31

РЕДЬКІНА Г.М., ЛОЛА В.О.

Переваги та недоліки дистанційного навчання.....33

ШЕЛОМОВСЬКА О.М., ГОЛУБ О.В.

Молодь на ринку праці: сучасний стан та особливості.....36

ШЕЛОМОВСЬКА О.М., ГОРБАЧ Ю.В.

Чинники щастя сучасних українців: за результатами аналізу соціологічних досліджень.....39

ШЕЛОМОВСЬКА О.М., СИТНИК І.В.

Релігійні практики сучасного українського соціуму.....42

РАДЧЕНКО Т.А., НЯНЬКО В.М.

Особливості перекладу суспільно-політичних неологізмів англійської мови.....172

РОМАНЮХА М.В.

Стилістичний контраст в англомовному науково-популярному тексті.....174

РОМАНЮХА М.В., КЛЮЄВ А.А.,

Контекстуальна варіативність багатозначної лексики в соціально-політичних текстах.....176

РОМАНЮХА М.В., ЧАЮН М.В.

Проблеми перекладу новітньої англомовної лексики тематики cinema.....179

РОМАНЮХА М.В., ЦІВАТА К.О.

Лексична багатозначність при відтворенні текстів тематики technology.....181

СТАДНИК Н.В.

Актуальність використання наочних засобів навчання під час викладання української мови на підготовчому відділенні.....184

СТАХОВСЬКА Н.Ф., ПОДГОРОДЕЦЬКИЙ Р.А.

Соціальний діалект в системі мови.....187

ЯБЛОНСЬКА О.В.

Українсько-польські літературні взаємини дошевченківської доби: акценти.....189

СЕКЦІЯ №9. ПЕДАГОГІКА

КОМОГорова М.І., ЄВПЛОВА Д.І.

Дистанційне навчання іншомовного мовлення методами гейміфікації.....193

КЛЮЧКОВИЧ Т.В.

Академічна мобільність у словащині в умовах євроінтеграційних процесів.....195

RYSMAGAMBETOVA S.B.

Use of new modern techniques in english language classes.....198

урахуванням соціокультурних та психологічних особливостей учнів. Також необхідно забезпечити високоефективний зворотний зв'язок. Зворотний зв'язок повинен бути оперативним у формі оцінювання.

Таким чином, в результаті проведеного дослідження встановлено, що очна та дистанційна форми довгий час існували паралельно з явним пріоритетом першої. Прояви світової пандемії, а потім введення на території України воєнного стану сприяли до стрімкого входження в навчальний процес саме дистанційного навчання як єдиної можливої освітньої форми в сучасних умовах. Ми погоджуємося з думкою деяких науковців, що завдяки компетентності вчителів в даній сфері, інтеграція стала можливою і не завдає шкоди освітньому процесу, а, навпаки, удосконалює і ефективно доповнює його, навіть в умовах війни [3].

Список використаних джерел:

1. <https://zakonodavstvo.com/zakon-ukrajiny/stattya-formi-zdobuttya-325747.html>.
2. Huang Q. Analysis of the pros and cons of students' online courses during the epidemic and the prospects for the development of English online platform in secondary vocational school. Education Reform and Development. Vol. 2. No. 1. 2020. Pp. 17-21.
3. Проблеми та переваги дистанційного навчання / Науково-практична конференція «НОВІТНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ». [Електронний ресурс]. URL: <http://confe8p.A.kpi.ua/gi/pocle/1031>.

КЛЮЧКОВИЧ ТЕТЯНА ВАСИЛІВНА

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ У СЛОВАЧЧИНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Важливою перевагою, що відкрилася перед Словаччиною в умовах європейської інтеграції, стала інтенсифікація міжнародної співпраці в освітньому просторі. Процес інтернаціоналізації вищої школи Словаччини посилює залученість країни до програм ЄС у сфері освіти та науки, що передбачають мобільність студентів, науковців і викладачів у рамках європейського освітнього простору та партнерську участь університетів у спільних проектах. У процесі інтернаціоналізації вищої освіти Словаччина долучалася до ключових європейських програм (Erasmus, Grundtvig, Leonardo da Vinci, Jean Monnet та ін.). Академічна мобільність постійно залишається важливою темою в основних документах, які приймаються в рамках Болонського процесу. У рамках національної «Стратегії інтернаціоналізації вищої

освіти до 2030 року» [6] Словаччина націлена на розвиток академічної мобільності в рамках ЄС і співпрацю між освітніми та науковими інституціями.

Відповідно до актуальної вітчизняної нормативно-правової регламентації академічна мобільність розуміється як «можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі)» в країні чи поза її межами [1]. Різні класифікаційні підходи до академічної мобільності підкреслюють її суб'єктність (мобільність студентів, викладачів, персоналу), просторовість (національна, регіональна, міжнародна), темпоральність (довгострокова, короткострокова) та ін. В програмних і аналітичних документах Болонського процесу оперують двома основними видами мобільності – ступенева (з метою здобуття ступеня вищої освіти) і кредитна (з метою здобуття кредитів ЄКТС). Також визначені два напрямки (потоки) мобільності – вхідна (застосовується до країни призначення) і вихідна (застосовується до країни походження студента) [2, с. 20-21].

Актуальний стан академічної мобільності в Словаччині засвідчує, що система вищої освіти країни характеризується значним ступенем інтернаціоналізації. Академічна мобільність та інтернаціоналізація вищої освіти знаходять системну підтримку на рівні державної політики Словаччини. На державному та інституційному рівнях Словаччини створені умови для реалізації академічної мобільності, які зокрема включають: адаптацію національної нормативно-регулятивної бази з академічної мобільності до європейських освітніх стандартів; створення інформаційних баз даних про програми міжнародної мобільності; організаційну та фінансову підтримку мобільності; визнання кваліфікацій шляхом використання ЄКТС, додатку до диплома; індивідуальне формування навчального плану шляхом вибору навчальних дисциплін, які належать до вибіркових дисциплін у межах ВНЗ; реалізацію навчальних програм іноземними мовами, що розраховані на студентів-іноземців; запровадження інтегрованих програм навчання, одночасного паралельного навчання за різними спеціальностями, програмами спільних/подвійних дипломів; можливість переривати та поновлювати навчання в різних університетах та ін. Важливою умовою розвитку академічної мобільності на інституційному рівні є спроможність ВНЗ приймати іноземних студентів та відправляти своїх студентів в університети інших країн. У контексті поширення пандемії академічна мобільність постала перед серйозними викликами, але в Словаччині було реалізовано чимало успішних проєктів зі створення університетами спільних цифрових освітніх просторів для здійснення віртуальної академічної мобільності.

В контексті європейської інтеграції Словаччини відбулося зростання кількості студентів, які є учасниками академічної мобільності. Чинниками, які стимулюють вихідну мобільність словацьких студентів, є привабливий імідж закордонних університетів, якість навчання та освітніх послуг, кращі можливості працевлаштування, різноманітні стипендіальні програми, нижчий рівень витрат на навчання, соціальна підтримка студентів та ін.

Міжнародна мобільність студентів дозволяє отримати нові знання, важливі професійні та соціальні навички, здатність адаптуватися до різних умов і середовищ. Випускники сприяють розширенню наукових, освітніх, культурних контактів зі своїми країнами. Попри очевидні переваги інтернаціоналізації та академічної мобільності, експерти все частіше наголошують на проблемі «відтоку мізків», стиранні національної специфіки, комерціалізації освіти та послабленні інноваційного потенціалу країни [3, с. 352].

Академічна мобільність у Словаччині має асиметричний характер, оскільки за кількісними показниками вихідна мобільність, насамперед ступенева, суттєво переважає над вхідною. Згідно з експертними розрахунками коефіцієнт вихідної ступеневої мобільності в Словаччині у 2016–2017 рр. становив 13%, тоді як середнє значення в рамках Європейського простору вищої освіти (ЄПВО) – 3,5% [5, с. 140]. Водночас Словаччина не належить до країн з високими показниками вихідної кредитної мобільності студентів. Коефіцієнт вихідної кредитної мобільності словацьких студентів склав 3,7%, тоді як середнє значення в ЄПВО – 5,9% [5, с. 137–139]. Загалом словацькі університети направляють на мобільність значно більшу кількість студентів, ніж приймають. Слід врахувати, що від'їзд словаків за кордон не обмежується лише періодом навчання, адже більш ніж половина словацьких студентів не повертається на батьківщину після завершення навчання.

Словаччина вже тривалий час стикається з проблемою відтоку студентів на навчання за кордон, що не компенсується приїздом іноземних студентів. Частка іноземних студентів у Словаччині коливається в межах 6–8%. Цікаво, що найбільше іноземних студентів приїжджають з України (станом на 31.10.2020 – 4801 чол. або 32,8% від загальної кількості [4]). Окрім якісної європейської освіти, важливою перевагою здобуття освіти в словацьких університетах є доступність для іноземців навчання за кошти словацького бюджету, що приваблює зокрема українську молодь. В умовах глобалізації та європеїзації вищої освіти університети Словаччини змушені конкурувати за іноземних і словацьких студентів, зацікавлених у навчанні за кордоном.

В умовах сучасних тенденцій освітньої міграції академічна мобільність, поряд перевагами, формує нові виклики для словацького суспільства. Адже в довгостроковій перспективі послаблюється потенціал освіченого та висококваліфікованого населення, що може негативно позначитися на розвитку суспільства в економічному, культурному, науковому та соціальному аспектах. Словаччина, як країна-донор іноземних студентів в європейському контексті, у перспективі може отримувати менше вигод від міжнародної освіти випускників. Ця ситуація є дещо схожою до українських освітніх міграційних реалій. З огляду на вказані ризики актуальним є підвищення ефективності національної стратегії інтернаціоналізації та академічної мобільності відповідно до зазначених тенденцій освітнього розвитку.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 37-38. С. 2004.
2. Ключкович Т. Академічна мобільність у Словаччині: вхідні та вихідні потоки міграції студентів. *Інженерні та освітні технології*. 2021. 9(3). С. 18-29. URL: <https://doi.org/10.30929/2307-9770.2021.09.03.02>.
3. Ключкович Т.В., Ключкович А.Ю. Інтернаціоналізація вищої освіти в Словаччині: цільові пріоритети та особливості реалізації. «*Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*»: журнал. 2022. № 2(7). С. 344-355. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2\(7\)-344-355](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2(7)-344-355).
4. Centrum vedecko-technických informácií SR. URL: <https://www.cvtisr.sk/>
5. European Commission, EACEA, Eurydice. The European Higher Education Area in 2020: Bologna Process Implementation Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2020. 201 p.
6. Stratégia internacionalizácie vysokého školstva do roku 2030. MŠVVŠSR, 2021. URL: <https://www.minedu.sk/data/att/21457.pdf>.

RYSMAGAMBETOVA SAULE BERIKOVNA

Senior teacher of chair translator's business and foreign languages
Atyrau State University Named After Kh.Dosmukhamedov
Atyrau Kazakhstan

USE OF NEW MODERN TECHNIQUES IN ENGLISH LANGUAGE CLASSES

The author of this article put the point: "What kind of methods or technical means are more productive and what ways to get the expected result in her own words". In other words, the practical part of teaching foreign language. The ultimate result of usage computer's technology is to develop students' scope of knowledge and their intellectual activities. It also speaking about some disadvantages of "computer's addiction", which, willingly, may harmfully affect the health of students. A virtual communication cannot always become the lively mixing with people is the main idea of this article.

Minister of Education and Science of Kazakhstan Askhat Aimagambetov spoke about distance learning during an emergency: "We must take into account the need to develop digital literacy of our teachers and students"[1].

Time dictates new approaches to teaching of languages, in particular English. The language's policy pursued by our state is based on the introduction of the trinity of languages into the educational process, the formation of a social and cultural personality that can adapt to new information technologies, developing the Kazakh language, supporting Russian and introducing English. The language serves all spheres of human activity, and a foreign language is associated with life, which means it is easily connected with other subjects: biology, chemistry, physics, and computer science.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**Збірка статей і тез доповідей за матеріалами
IX ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«РОЗВИТОК ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
НАУК: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»
м. Кам'янське, смт. Петриківка
9-10 червня 2022 р.**

Відповідальний за випуск д.і.н., професор К.Ю. Богомаз

Українською та англійською мовами

*Всі матеріали пройшли оглядове рецензування
Організаційний комітет не завжди поділяє позицію авторів
За точність викладеного матеріалу відповідальність несуть автори*